

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3427/2021. (X. 25.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Dienes-Oehm Egon* és *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a távhőszolgáltatónak értékesített távhő árának, valamint a lakossági felhasználónak és a külön kezelt intézménynek nyújtott távhőszolgáltatás díjának megállapításáról szóló 50/2011. (IX. 30.) NFM rendelet 1. melléklet 77. sora alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A jogi képviselővel (Molnárné dr. Bosnyákovits Laura ügyvéd) eljáró jogi személy indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján, melyben a távhőszolgáltatónak értékesített távhő árának, valamint a lakossági felhasználónak és a külön kezelt intézménynek nyújtott távhőszolgáltatás díjának megállapításáról szóló 50/2011. (IX. 30.) NFM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. melléklet 2020. október 1. napjától hatályos 83. sora (az indítvány elbírálásakor 77. sora) alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az egyes energetikai árszabályozási tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 32/2020. (IX. 30.) ITM rendelet (a továbbiakban: ITM rendelet) 2020. október 1. napjától kezdődő hatállyal módosította az R. 1. mellékletét, oly módon, hogy az R. korábban hatályos 1. melléklete helyébe az ITM rendeletben rögzített új 1. melléklet lépett. A módosított melléklet 83. sora az indítványozóra vonatkozóan határozta meg az értékesítői alapidj és az értékesítői hődíj mértékét a 2020. október 1. napjától kezdődő időszakra. Az ITM rendelet a Magyar Közlöny 2020. évi 215. számában, 2020. szeptember 30. napján jelent meg.
- [3] 1.2. Az indítványozó alkotmányjogi panasa szerint a támadott jogszabályi rendelkezés (az R. 1. mellékletének az indítványozóra vonatkozó, 2020. október 1. napjától hatályos 83. sora) ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, M) cikk (1) és (2) bekezdéseivel, I. cikk (3) bekezdésével és 18. cikkével, az alábbiak szerint.
- [4] A B) cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó alkotmányjogi panaszában azért állította, mert a hőár megállapítási metodikája nem része az R.-nek, miközben tartalmilag annak alapját képezi. Az indítványozó megítélése szerint a hőár-számítási módszertan jogszabályi megjelenésének elmaradása sérti a B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elvét. A jogállamiság elvéből következően ugyanis a jogszabályoknak egyértelműeknek és mindenki számára megismerhetőeknek kell lenniük, mely követelmény azonban jelen esetben (a hőár megállapítására vonatkozó számítási metodika megismerhetőségének hiányában) nem teljesül. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának kiegészítésében utóbb a B) cikk (1) bekezdésének sérelmét arra tekintettel is állította, hogy az ITM rendelet csak 2020. szeptember 30. napján került kihirdetésre a Magyar Közlönyben, azonban rendelkezéseit már a következő naptól, 2020. október 1. napjától kezdődően alkalmazni kellett, ilyen körülmények között pedig az indítványozónak nem volt ideje felkészülni az új termelői ár alkalmazására.
- [5] Az indítványozó érvelése szerint az Alaptörvény M) cikk (1) és (2) bekezdése szerinti vállalkozás szabadságából egyebek között az következik, hogy az állam ne lehetetlenítse el egy gazdasági társaság működését. Jelen esetben az indítványozó azt kifogásolta, hogy az R. 1. mellékletének támadott rendelkezése az értékesítői alapidjat és hődíjat oly módon határozta meg, hogy figyelmen kívül hagyta az indítványozó folyamatos termelésének és biztonságos szolgáltatásának alapját képező indokolt költségeit, ezáltal veszteséges működésre kényszerítve őt, miközben a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény (a továbbiakban: Tsztv.) 18/A. § (2) bekezdése kifejezetten kizárja annak lehetőségét, hogy az indítványozó a távhőtermelés során keletkező veszteségét

a villamosenergia-termelés nyereségéből finanszírozza (keresztfinanszírozás tilalma). Az indítványozó szerint az M) cikk (1) és (2) bekezdése azért biztosítanak számára Alaptörvényben biztosított jogot, mert a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:83. § alapján a gazdasági társaságok üzletszerű gazdasági tevékenység és nyereség elérése érdekében jönnek létre, a támadott jogszabályi rendelkezés pedig éppen az üzletszerű gazdasági tevékenységet és a nyereség elérését teszi lehetetlenné, ami az M) cikk rendelkezéseivel ellentétesen korlátozza a vállalkozás szabadságát és nem biztosítja a tisztességes verseny feltételeit.

- [6] Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott jogszabályi rendelkezés ellentétes az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével is, ugyanis az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény 8. § (1) bekezdése értelmében a legmagasabb árat úgy kell megállapítani, hogy a hatékonyan működő vállalkozó ráfordításaira és működéséhez szükséges nyereségre fedezetet biztosítson, tekintettel az elvonásokra és támogatásokra is. A távhőre vonatkozó árszabályozás célja a felhasználók pénzügyi érdekeinek védelme, annak biztosításával, hogy hosszú távon nem emelkedik a távhő ára, ugyanakkor azonban a jogalkotó által választott szabályozás az alkotmányjogi panasz szerint nem alkalmas ezen cél elérésére. Abban az esetben ugyanis, ha a távhő termelője nem érvényesítheti az indokolt költségeit az árban, akkor a jogalkotó valójában nem védi, hanem kifejezetten csorbítja a felhasználók érdekeit, ezáltal pedig a jogalkotó által választott szabályozási megoldás kifejezetten ellentétes lesz az I. cikk (3) bekezdése szerinti szükségesség és arányosság követelményével.
- [7] Az indítványozó szerint a támadott rendelkezés sérti az Alaptörvény 18. cikk (3) bekezdését is, ugyanis az R. támadott szabálya ellentétes a Tsztv. 57. § (2) bekezdésével, mely kifejezetten rögzíti, hogy a távhő árát milyen szempontokra figyelemmel kell meghatározni. Az 57. § (2) bekezdés b) pontja ezen szempontok között kifejezetten nevesíti, hogy „figyelembe kell venni a folyamatos termelés és a biztonságos szolgáltatás indokolt költségeit”, márpedig a jogalkotó által végül el nem ismert költségek kivétel nélkül olyanok, amelyek a folyamatos termeléshez és a biztonságos szolgáltatáshoz szükségesek, melyek abban az esetben is fennállnának, ha az indítványozó nem termelne villamos energiát is, hanem kizárólag távhő termelésével foglalkozna.
- [8] 1.3. Az R. 1. mellékletét az egyes energetikai árszabályozási tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 58/2020. (XII. 31.) ITM rendelet 2021. január 1. napjától kezdődő hatállyal ismételten módosította, a módosítás eredményeként az indítványozó által támadott, az 1. melléklet korábbi 83. sora immáron az R. 1. melléklet 77. sorában szerepel, a korábbihoz képest változatlan tartalommal. Tekintettel a két rendelkezés teljes tartalmi azonosságára, az Alkotmánybíróság jelen eljárásában az R. indítvány elbírálásakor hatályos rendelkezése (az R. 1. melléklete 77. sora) Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálta.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság eljárása során – szakmai álláspontjának kifejtése céljából – megkereste az innovációs és technológiai minisztert.

II.

- [10] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

„M) cikk (1) Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.
(2) Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.”

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„18. cikk (3) A Kormány tagja törvényben vagy kormányrendeletben kapott felhatalmazás alapján, feladatkörében eljárva, önállóan vagy más miniszter egyetértésével rendeletet alkot, amely törvénnyel, kormányrendelettel és a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletével nem lehet ellentétes.”

[11] 2. Az R. indítvány elbírálásakor hatályos, az indítvánnyal érintett rendelkezése:

„1. melléklet

Az értékesítői díjak					
Sor- szám	Település	Értékesítő megnevezése	Vásárló szolgáltató neve	Értékesítői alapdíj (Ft/hó)	Értékesítői hődíj (Ft/GJ)
77.	Tatabánya	Tatabánya Erómű Kft.	T-Szol Tatabányai Szolgáltató Zrt.	213 591 000	2 302"

III.

- [12] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] 1. Az Abtv. 30. (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az R. 1. mellékletének indítványozó által támadott rendelkezése 2020. október 1. napján lépett hatályba, az indítványozó alkotmányjogi panaszát pedig 2021. március 23. napján, határidőben nyújtotta be. Az indítványozó jogi képviselővel jár el, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [14] 2. Az Alkotmánybíróság a 3062/2012. (VII. 26.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) már érdemben vizsgálta az R. korábban hatályos 1. mellékletének Alaptörvénnyel való összhangját, részben a B) cikk (1) bekezdésével, részben az M) cikk (1) bekezdésével összefüggésben. Az R. 2011. október 1. napjától hatályos rendelkezései ugyan tartalmaztak előírást az indítványozó esetében alkalmazandó értékesítői alapdíjra és hődíjra vonatkozóan is (az 1. melléklet akkor hatályos 93. sorában), azonban az Alkotmánybíróság által jelen eljárás keretében vizsgált jogszabályi rendelkezés tartalmában eltérő az Abh.-ban már vizsgált rendelkezéstől, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz sem a B) cikk (1) bekezdésével, sem az M) cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem minősül az Abtv. 31. § (1) bekezdése szerinti *res iudicatának*.
- [15] 3. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás.
- [16] Tekintettel arra, hogy az indítványozó egy helyi önkormányzat többségi tulajdonában álló gazdasági társaság, az Alkotmánybíróság külön is vizsgálta, hogy az indítványozó jogosult-e az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz előterjesztésére. Az Alkotmánybíróság korábban már megállapította: sem az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, sem az Abtv. 26-27. §-ai nem tartalmaznak olyan rendelkezést, amely korlátozná vagy kizárná a helyi önkormányzatok indítványozói jogosultságát {elsőként: 3311/2019. (XI. 21.) AB határozat, Indokolás [33]; legutóbb hasonlóan: 8/2021. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [42]; 3264/2021. (VII. 7.) AB határozat, Indokolás [18]}. Ennek megfelelően önmagában az a tény, hogy az indítványozó többségi tulajdonosa egy helyi önkormányzat, az indítványozó jogi személy indítványozói jogosultságát nem befolyásolja, azaz az indítványozó jelen esetben jogosult az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [17] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz alapján az indítványozó érintettségének személyesnek, közvetlennek és aktuálisnak kell lennie {lásd például: 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]}. Tekintettel arra, hogy az R. 1. mellékletének támadott rendelkezése kifejezetten az indítványozóra vonatkozóan határozta meg az értékesítői alapdíjat és hődíjat, mely rendelkezés 2020. október 1. napjától kezdődően az indítványozó által termelt távhő vonatkozásában alkalmazásra is került, ezért az Alkotmánybíróság az indítványozó személyes, közvetlen és aktuális érintettségét elfogadta. Az indítványozó számára az R. 1. mellékletének támadott, közvetlenül hatályosuló rendelkezésével szemben jogorvoslati lehetőség nem állt rendelkezésre.

- [18] 4. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az Abtv. 26. § (1) és (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának feltétele, hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét állítsa.
- [19] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint sem az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, sem pedig a 18. cikk (3) bekezdése nem tartalmaznak az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot {az I. cikk (3) bekezdésére legutóbb például: 3349/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [34], a 18. cikk (3) bekezdésére legutóbb például: 3029/2021. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]}, ekként az alkotmányjogi panasz ezen elemeiben nem teljesíti az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panaszokra is alkalmazandó törvényi követelményt.
- [20] Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy az Alaptörvény M) cikk (1) és (2) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából ugyancsak nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot {legutóbb például: 3079/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [21]}, ekként az alkotmányjogi panasz ezen elemében sem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panaszokra is alkalmazandó törvényi feltételének. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben arra is utal, hogy az Abh.-ban az Alkotmánybíróság az R. és annak 1. melléklete alkotmányosságát az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésével és az Alaptörvényben biztosított jognak minősülő XII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben is vizsgálta már (lásd: Abh., Indokolás [161]).
- [21] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén alapítható {lásd például: 17/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [20]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapítja, hogy a B) cikk (1) bekezdésének sérelmét állító indítványi elem kizárólag a kellő felkészülési idő követelménye állított sérelme tekintetében teljesíti az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszokra is alkalmazandó követelményt, mely vonatkozásban az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének is eleget tesz.
- [22] 5. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz (megelőző bírósági eljárás hiányában) az Abtv. 29. §-a alapján alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy kizárólag érdemi vizsgálat eredményeként állapítható meg, hogy az R.-t 2020. október 1. napjától kezdődő hatállyal módosító ITM rendelet elfogadásának és hatálybalépésének időpontjára tekintettel sérült-e a kellő felkészülési idő követelménye az R. támadott rendelkezése tekintetében, melyre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

- [23] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [24] 1. Az Alkotmánybíróság a 24/2019. (VII. 23.) AB határozatában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti kellő felkészülési idő követelményével összefüggésben a következőket állapította meg. „A kellő felkészülési idő követelményének a jogbiztonság elvéből következő lényegi eleme, hogy a jogszabályi rendelkezéseknek mindazok a címzettjei, akik részére a jogszabály új, illetve többletkötelezettséget ír elő – legyenek akár a jogszabály végrehajtásáért felelős (jogalkalmazó) szervek, akár az önkéntes jogkövetés szempontjából érintett egyéb személyek és szervek –, a kötelezettségeiket potenciálisan teljesíteni tudják, és akaratuk ellenére ne kövessenek el kötelezettségzegést, ne valósítsanak meg jogellenes magatartást. Mind a jogalkalmazásnak, mind pedig a jogkövető magatartásnak feltétele a jogszabály megismerése, ebből a szempontból tehát a jogszabály alkalmazására való felkészülés és a jogszabály megismerése a cél-eszköz viszonyban áll egymással {6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [233]–[236]}. A jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges kellő idő megállapítása és biztosítása a jogalkotó felelősséggel terhelt mérlegelésének és döntésének függvénye, mellyel összefüggésben alaptörvény-ellenesség csak a jogszabály alkalmazására való felkészülést szolgáló időtartam kirívó, a jogbiztonságot súlyosan veszélyeztető vagy sértő elmaradása, illetőleg hiánya esetén állapítható meg {3209/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [51]}. Miközben annak elbírálása, hogy egy konkrét jogszabály esetében pontosan mennyi idő szükséges a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez, nem alkotmányjogi kérdés, a felkészülési idő elmaradása vagy kirívó hiánya már alaptörvény-ellenességet eredményez. A jogbiztonságot súlyosan sérti ugyanis, ha az új, illetve többletkötelezettséget előíró jogszabályi rendelkezés kihirdetése és

hatálybalépése közötti felkészülési idő elmarad, vagy annyira rövid, hogy nyilvánvaló, hogy a jogszabály címetzettjei jóhiszeműségük, legjobb szándékuk és igyekezetük ellenére sem – vagy csak rendkívüli erőfeszítések árán – tudnának kötelezettségeiknek eleget tenni (Indokolás [52]).” (Indokolás [43])

- [25] 2. Az ITM rendelet a kihirdetését követő naptól, 2020. október 1. napjától kezdődő hatállyal módosította az R. 1. mellékletét. Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett megvizsgálnia, hogy figyelemmel a szabályozási környezetre és a kialakult szabályozási gyakorlatra, továbbá az R. 1. mellékletének tartalmára, sérti-e az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti kellő felkészülési idő követelményét a felkészülési idő rövidege miatt a vizsgált szabályozás.
- [26] 2.1. A Tsztv. 57/D. § (1) bekezdése értelmében a távhőszolgáltatónak értékesített távhő árát, valamint a lakossági felhasználónak és a külön kezelt intézménynek nyújtott távhőszolgáltatás hatósági árát, a hatósági ár szerkezetét és alkalmazási feltételeit a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (a továbbiakban: MEKH) javaslatának figyelembevételével a miniszter rendeletben állapítja meg. A (2) bekezdés értelmében a MEKH az ármegállapítással, árváltozással és a távhőszolgáltatási támogatással kapcsolatos javaslatát a miniszter részére minden év augusztus 31-ig küldi meg. Az (5) bekezdés értelmében az értékesítő (jelen esetben az indítványozó) köteles a MEKH-nak minden olyan tájékoztatást és adatot megadni, amely a MEKH árelőkészítő tevékenységéhez szükséges. Mindezek alapján megállapítható, hogy a MEKH a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően az indítványozó közreműködésével tesz javaslatot a miniszter számára a hatósági árra. Jelen esetben az indítványozó alkotmányjogi panaszában maga is utalt arra, hogy „folyamatosan próbált az ár előkészítőjével egyeztetni költségei elismerése érdekében (bérköltség, amortizáció)”.
- [27] 2.2. Az R. 1. mellékletét a jogalkotó 2014-től kezdődően minden év szeptemberének utolsó napjaiban kihirdetett miniszteri rendelettel módosította [39/2014. (IX. 30.) NFM rendelet; 54/2015. (IX. 30.) NFM rendelet; 40/2016. (IX. 30.) NFM rendelet; 38/2017. (IX. 29.) NFM rendelet; 19/2018. (IX. 28.) ITM rendelet; 37/2019. (IX. 30.) ITM rendelet; 32/2020. (IX. 30.) ITM rendelet], a módosítások minden alkalommal tartalmaztak rendelkezéseket az indítványozóra vonatkozóan is. Ez alapján az indítványozónak megalapozottan kellett számolnia azzal, hogy az R. 1. mellékletének felülvizsgálatára 2020. október 1. napjától kezdődő hatállyal ismételen sor kerül majd, melyre vonatkozóan a miniszteri rendelet várhatóan 2020. szeptemberének utolsó napjaiban kerül majd kihirdetésre. Ezen miniszteri rendelet indítványozó számára releváns részének hozzávetőleges tartalmáról és nagyságrendjéről az indítványozónak kétséget kizáróan tudomása volt (különös figyelemmel a határozat indokolásának [26] bekezdésében hivatkozott, az indítványozó által is említett előzetes egyeztetésre), legfeljebb annak pontos összegét nem ismerhette.
- [28] 2.3. Attól azonban, hogy az indítványozó az R. módosításának előkészítése során egyeztetett a MEKH-hel, továbbá a megelőző évek gyakorlata alapján számíthatott arra, hogy az R. 1. melléklete 2020. október 1. napjától kezdődő hatállyal módosulni fog, az R. 1. melléklete még adott esetben tartalmazhatna olyan rendelkezést, melyre vonatkozóan a felkészülési idő az indítványozó számára még kellő gondossággal történő indítványozói eljárás esetén is kirívóan rövidnek minősülne. Az Alkotmánybíróságnak éppen ezért az indítvány elbírálásához azt is meg kellett vizsgálnia, hogy az R. 1. mellékletének módosítása milyen jellegű előírást tartalmaz, és ennek követése (az R. 1. mellékletének megfelelő magatartás tanúsítása) milyen jellegű felkészülést igényel az indítványozótól.
- [29] Az R. 1. melléklete valamennyi értékesítő esetében az értékesítői alapidíjat, illetőleg értékesítői hődíjat rögzíti. Ezen szabályozással összefüggésben az Alkotmánybíróság az Abh.-ban azt állapította meg, hogy „az indítványozóknak a támadott jogszabályi rendelkezésekből közvetlen fizetési vagy más kötelezettségük nem keletkezett, emiatt az azonnali hatályba léptetés miatt hátrányuk nem származott” (Abh., Indokolás [151]). Ez a megállapítás az R. 1. melléklete 2020. október 1. napjától történő módosítása esetén is irányadó. Az R. 1. melléklete ugyanis azt határozza meg, hogy az indítványozó mekkora értékesítői alapidíjra, illetőleg értékesítői hődíjra jogosult, mely önmagában az indítványozó részéről legfeljebb minimális felkészülési időt követelhet meg (például a különféle számlázási, pénzügyi és egyéb elszámolási rendszerek aktualizálását), azonban az indítványozó főtevékenységét (a távhő termelését és értékesítését) közvetlenül nem befolyásolja, az indítványozó számára pedig új, illetőleg többletkötelezettséget nem teremt, érdemi felkészülést az R. 1. mellékletének alkalmazása nem igényel.

- [30] 3. Mindezen szempontok figyelembevételével az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az R. 1. melléklete támadott rendelkezésével összefüggésben a felkészülési idő kirívó rövidege miatt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelme nem állapítható meg. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2021. október 12.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [31] A határozat rendelkező részével egyetértettem, mert az érdemi vizsgálatban megállapítottak megalapozottságához nem fér kétség.
- [32] Indokoltnak gondolom ugyanakkor ráirányítani a figyelmet ismételt az alapjogi jogalanyiség kérdéskörére, jelesül arra, hogy kit jogosít alapjogi jogvédelem iránti kérelem benyújtására Abtv. 26. § (2) bekezdése.
- [33] A jelen esetben a „közvetlen” alkotmányjogi panaszt egy olyan gazdálkodó szervezet nyújtotta be, amelyik többségi önkormányzati tulajdonban áll. Ezért az a kérdés vetődik fel, hogy a közvetlen érdekeltséghez kötött *actio popularis* [Abtv. 26. § (2) bekezdés] a közhatalommal rendelkező szervezetek tulajdonosi körébe tartozó jogi személyek mennyiben terjeszthetnek elő. Jogosult lehet-e az alkotmánybírói védelemre az állam, az állami szerv, a többségi állami tulajdonú társaság, avagy az önkormányzat, a többségi vagy egészében önkormányzati tulajdonú önkormányzati társaság [lásd erről a 3128/2019. (VI. 5.) AB határozathoz fűzött különvéleményemet]? És ha igen, akkor az dogmatikai oldalról lehet-e alapjogi jogvédelem ezen alanyok körében?
- [34] A törvényalkotó az Abtv. 27. §-ának 2019. december 20-tól hatályos módosítása révén, a „valódi” alkotmányjogi panaszok tekintetében – nem bízva azt az alkotmánybírói jogértelmezésre – törvényalkotói jogkörben rendezte. A beiktatott új rendelkezések azonban nem vonatkoznak az Abtv. 26. § (2) bekezdésére. Tehát vélelményem szerint e tekintetében a kérdés továbbra is nyitott maradt.
- [35] A gondolkodás szintjén mindenképpen szükséges utalni arra, hogy az indítványozói jogosultságra és érintettségre vonatkozó kérdést az Abtv. 26. § (2) bekezdése alkalmazásakor másképpen kell megfogalmazni az önkormányzatok és az önkormányzati gazdasági társaságok esetében, mint ahogyan az állam, illetve az állami szervek körében. Sőt kétségesnek tartom azt, hogy állami szerv a jogalkotó állammal szemben lépjen fel alkotmányjogi panasz útján.
- [36] A 8/2021. (III. 2.) AB határozatot – az abban rendezett speciális tényállási elemekre tekintettel – a fentiekben fókuszba helyezett kérdéskör kapcsán nem ad feltétlenül és mindenre kiterjedő választ.

Budapest, 2021. október 12.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

- [37] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2021. október 12.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírói ügyszám: IV/698/2021.

